

ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ - Γ.Σ.Ε.Ε

Αργύρης Κυρίδης

Καθηγητής Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τα σχολικά όνειρα, οι σπουδές
και η μελλοντική εργασία φοιτητών/τριων ελληνικών ΑΕΙ

Διαδρομές μεταξύ της ελπίδας και της ματαιώσης

www.kanep-gsee.gr
info@kanep-gsee.gr

3ης Σεπτεμβρίου 36, 10432, Αθήνα
Τ. 210 5218700, F. 210 5218754

Το πλαίσιο και η προβληματική της έρευνας: βασικές διαστάσεις και παράμετροι

Από τη δημιουργία του νεο-ελληνικού κράτους μέχρι τις μέρες μας, η απόκτηση εκπαίδευσης και κυρίως τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, αποτελούσε ανέκαθεν τον πρωταρχικό στόχο κάθε ελληνικής οικογένειας.

Η επίτευξη αυτού του στόχου συνδέεται με :

- την ικανοποίηση μιας διαχρονικής τάσης **«μορφωσιολατρίας»**,
- την προσπάθεια για **κοινωνική καταξίωση** της οικογένειας,
- την αύξηση των πιθανότητων **κοινωνικής ανόδου** και ενίσχυσης του **κοινωνικού γοήτρου**,
- την επιδίωξη καλύτερων προϋποθέσεων για την άσκηση ενός **σεβαστού και κερδοφόρου** επαγγέλματος, με έμφαση στην **απασχόληση στις κρατικές δομές**.

Η εκπαιδευτική δραστηριότητα των νέων αποτελεί προσδιοριστικό παράγοντα του κοινωνικού τους μέλλοντος

Οι **οικογενειακές δαπάνες** για την εκπαίδευση των μελών τους, διαχρονικά αποβλέπουν στην απόκτηση **γνωστικών εφοδίων** που θα επιτρέψουν:

α) την **εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση** και κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη γενική πεποίθηση, την αύξηση των δυνατοτήτων τους για **κοινωνική άνοδο**.

β) την απόκτηση **συμπληρωματικών εφοδίων** (π.χ. ξένες γλώσσες) που θα ωθήσουν ακόμα περισσότερο, τους νέους, προς τα υψηλότερα σκαλοπάτια της **κοινωνικής πυραμίδας** ή που θα **εξασφαλίσουν κάποια «minimum standards»** για επαγγελματική αποκατάσταση σε περίπτωση αποτυχίας εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Διαδρομές

- Ακόμη και σήμερα, στην ελληνική κοινωνία, υπάρχει μια **ισχυρή αίσθηση πίστης** στη σχέση της **τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και (ανοδικής) κοινωνικής κινητικότητας**.
- Είναι η στιγμή που **«εξαργυρώνονται» οι οικονομικές και κοινωνικές θυσίες της οικογένειας**, και η στιγμή που κοπάζει για λίγο το **οικογενειακό άγχος**. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εισέρχονται σε μια περίοδο «διαδικαστικής αναμονής» όσο διαρκούν οι σπουδές και συνεχίζουν να εφοδιάζονται με όλα εκείνα τα πιστοποιητικά που θα τους χρειαστούν για να ενταχθούν αργότερα στην αγορά εργασίας

Οι οικογένειες κατά κανόνα επενδύουν:

- στην **υψηλή σχολική επίδοση**,
- στην **εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση**,
- στην **απόκτηση πρόσθετων μορφωτικών πιστοποιητικών**.

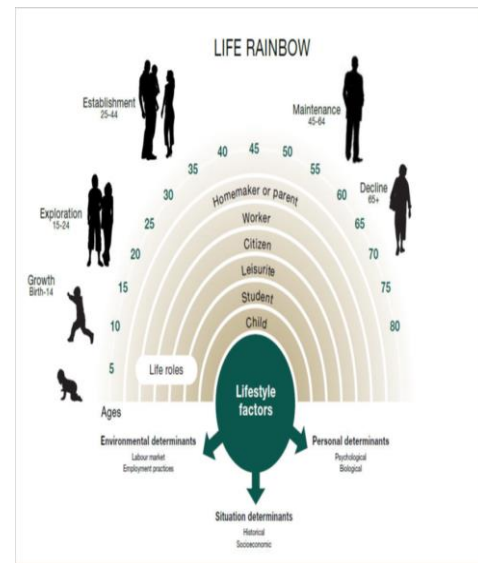

Η απόφαση για τις σπουδές και η επιλογή του επαγγέλματος: Η πρώτη φάση

Ο **E. Ginzberg** τονίζει ότι η επιλογή επαγγέλματος είναι μια **σύνθετη, διαχρονική διαδικασία**, η οποία ξεκινάει από πολύ νωρίς και διαμορφώνεται σταδιακά υπό την **επιρροή διαφόρων παραγόντων**, οδηγεί σε δεσμεύσεις και προφανώς αποτελεί έναν συνδυασμό κοινωνικών επιρροών και προσωπικών επιθυμιών του ατόμου. Τα στάδια από τα οποία διέρχεται η διαδικασία είναι: **α) της φαντασίας**, **β) το δοκιμαστικό (11-18 ετών)**, και **γ) το ρεαλιστικό (18 - 24 ετών)**.

Ο **I. Ajzen** έχει αναπτύξει ένα **κριτικό θεωρητικό πλαίσιο** για την ανάλυση των «επιλογών καριέρας» των φοιτητών θεωρώντας ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά καθοδηγείται από **συμπεριφορικές, κανονιστικές και ελεγχόμενες πεποιθήσεις ή αντιλήψεις**.

Εξετάζει το τι σκοπεύουν να κάνουν οι φοιτητές μετά τις σπουδές τους, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα λαμβάνοντας υπόψη δημογραφικές μεταβλητές όπως η **ηλικία, το φύλο, οι ακαδημαϊκές επιδόσεις και ο τομέας σπουδών**.

Επιλογές σπουδών – Επιλογές καριέρας

Οι Ρ. **Akosah-Twumasi** κ.ά. επιχείρησαν μια μετά-ανάλυση 30 ερευνητικών άρθρων από τη διεθνή βιβλιογραφία, τα οποία ασχολούνταν με τους παράγοντες που επηρεάζουν τους νέους ως προς την επιλογή σπουδών και επαγγέλματος, ακολουθώντας σε γενικές γραμμές το μοντέλο του Hofstede.

Η ανάλυση που επιχείρησαν έδειξε ότι η πρώτη και βασική διάκριση των παραγόντων είναι μεταξύ τριών γενικών κατηγοριών:

A. Τους εξωτερικούς παράγοντες,

- A.1. Οικονομική αμοιβή
- A.2. Επαγγελματικό κύρος
- A.3. Προσβασιμότητα στην εργασία
- A.4. Εργασιακή ασφάλεια

B. Τους εσωτερικούς παράγοντες

- B.1. Προσωπικά ενδιαφέροντα
- B.2. Αυτο-αποτελεσματικότητα
- B.3. Προσδοκίες αποτελεσμάτων
- B.4. Ευκαιρίες επαγγελματικής ανάπτυξης

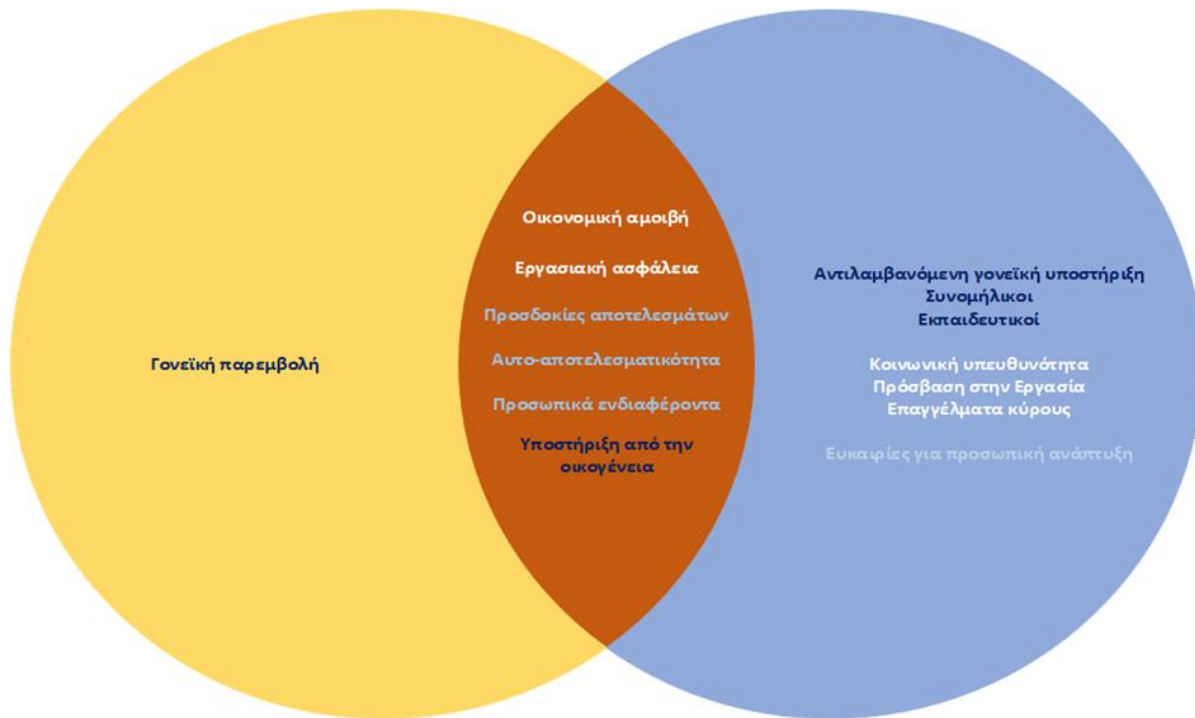
Γ. Διαπροσωπικοί παράγοντες

- Γ.1. Επίδραση των μελών της οικογένειας
- Γ.2. Εκπαιδευτικοί
- Γ.3. Επιρροή από συνομήλικους
- Γ.4. Κοινωνική ευθύνη

Επιλογές σπουδών – Επιλογές καριέρας

Η επιλογή σπουδών και επαγγέλματος στην Ελλάδα

Προσδιοριστικοί παράγοντες

- η **διόγκωση του Δημοσίου τομέα** και τα **δομικά και λειτουργικά** χαρακτηριστικά του
- η **υπερβάλλουσα ζήτηση για πανεπιστημιακές σπουδές** και η **αναγόρευση του πανεπιστημιακού πτυχίου σε ποιοτικό γνώρισμα κοινωνικού γοήτρου**
- η **αυξημένη πιθανότητα μη εισαγωγής στο πανεπιστημιακό τμήμα πρώτης επιλογής**
- το **υψηλό κόστος προετοιμασίας** για την εισαγωγή στην **τριτοβάθμια εκπαίδευση**
- το **υψηλό κόστος πανεπιστημιακής εκπαίδευσης** για τις φοιτήτριες και τους φοιτητές που **φοιτούν μακριά από την οικογενειακή εστία τους**

Επαγγελματικές επιλογές κατά τη διάρκεια των σπουδών. Η δεύτερη φάση: Αναθεώρηση στόχων;

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες συνεχίζουν να σχεδιάζουν το μέλλον τους και ιδιαίτερα το επαγγελματικό τους μέλλον κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Είναι μια περίοδος **ανασυγκρότησης, αναθεώρησης αποφάσεων ή και επισφράγισης των αρχικών αποφάσεων**, πριν την εισαγωγή ακόμα στο πανεπιστήμιο. Έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν καλύτερα την επιστήμη, τους κλάδους της, τις ευκολίες και τις δυσκολίες της, αλλά και τον επαγγελματικό χώρο που ανοίγει μπροστά τους μέσα από μια πιο ρεαλιστική ματιά, πιο επεξεργασμένη, πιο ώριμη.

Η συγκεκριμένη διαδικασία σχεδιασμού αναφέρεται στη βιβλιογραφία ως «**σχεδιασμός καριέρας**» και ορίζεται ως η επίτευξη **ορθών κινήσεων** σταδιοδρομίας καθώς και η **πραγματοποίηση σωστών αποφάσεων** κατά τη διάρκεια αυτής της μεταβατικής περιόδου.

Η καριέρα (σταδιοδρομία) εμφανίζεται ως η «**συνισταμένη**» της **γνώσης και των ικανοτήτων καθώς και της εργασιακής εμπειρίας** που αποκτήθηκε με την πάροδο του χρόνου, της ανάπτυξης αλλά και της βελτίωσης των δεξιοτήτων τους.

Επαγγελματικές επιλογές κατά τη διάρκεια των σπουδών. Η δεύτερη φάση: Αναθεώρηση στόχων; II

Επιρροές (ερευνητικά δεδομένα)

- το **κοινωνικό περιβάλλον** του Πανεπιστημίου
- τα γενικότερα **κίνητρα των φοιτητών** (φιλοδοξίες, όνειρά, επιθυμίες, αξίες κ.α.)
- η **επιρροή των «σημαντικών άλλων»** ως προς την επιλογή καριέρας
- ο ρόλος των **«peer groups»**: διαπιστώθηκε ότι οι ομάδες συνομηλίκων συμβάλλουν στην επιλογή σταδιοδρομίας
- η **συμμετοχή** των φοιτητών και των φοιτητριών **σε συλλόγους**
- οι **συνεργατικές μαθησιακές εμπειρίες**

Επαγγελματικές επιλογές κατά τη διάρκεια των σπουδών. Η δεύτερη φάση: Αναθεώρηση στόχων; III

Ελλάδα: βασικοί παράγοντες που επιδρούν στην αναθεώρηση ή μη των επαγγελματικών στόχων των φοιτητών

1. η **συστηματική σπουδή της επιστήμης** και η εκ των έσω γνωριμία με τις **επαγγελματικές απαιτήσεις** που αυτή δημιουργεί
2. η συμμετοχή στην **πρακτική άσκηση**
3. η πιθανή **μη εισαγωγή στο τμήμα πρώτης επιλογής**, γεγονός το οποίο δύναται να οδηγήσει ακόμα και σε **πλήρη αναθεώρηση των επαγγελματικών σχεδίων**
4. η **εργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών**, η οποία μπορεί να αλλάξει τους **επαγγελματικούς προσανατολισμούς**
5. Η αλλαγή του **βασικού προσανατολισμού των σπουδών** και του επαγγέλματος μετά την απόφαση για **παρακολούθηση 2ου ή και 3ου κύκλου σπουδών**

Η μεθοδολογία της έρευνας

Ποσοτική προσέγγιση/ ανάλυση

www.kanep-gsee.gr
info@kanep-gsee.gr

3ης Σεπτεμβρίου 36, 10432, Αθήνα
Τ. 210 5218700, F. 210 5218754

Η μεθοδολογία της έρευνας I

▪ Η έρευνα και το δείγμα

Η έρευνα διεξήχθη το διάστημα μεταξύ **Δεκεμβρίου 2020 και Απριλίου 2021**.

Η δειγματοληψία ήταν **βολική (σκόπιμη δειγματοληψία)** μέσω της ακόλουθης διαδικασίας: στάλθηκε ομαδικό e-mail σε φοιτητές και σε φοιτήτριες:

- του ΑΠΘ (περίπου 4.200 άτομα),
- του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (περίπου 1500 άτομα),
- σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (περίπου 750 άτομα),
- σε 2 τμήματα του ΕΚΠΑ (περίπου 900 φοιτητές),
- σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών (περίπου 600 άτομα),
- και σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (περίπου 450 φοιτητές).

Τελικώς, από ένα σύνολο **8.400 φοιτητριών και φοιτητών** ανταποκρίθηκαν και συμμετείχαν στη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου συνολικά **1.856 άτομα (ποσοστό συμμετοχής 22,1%)**.

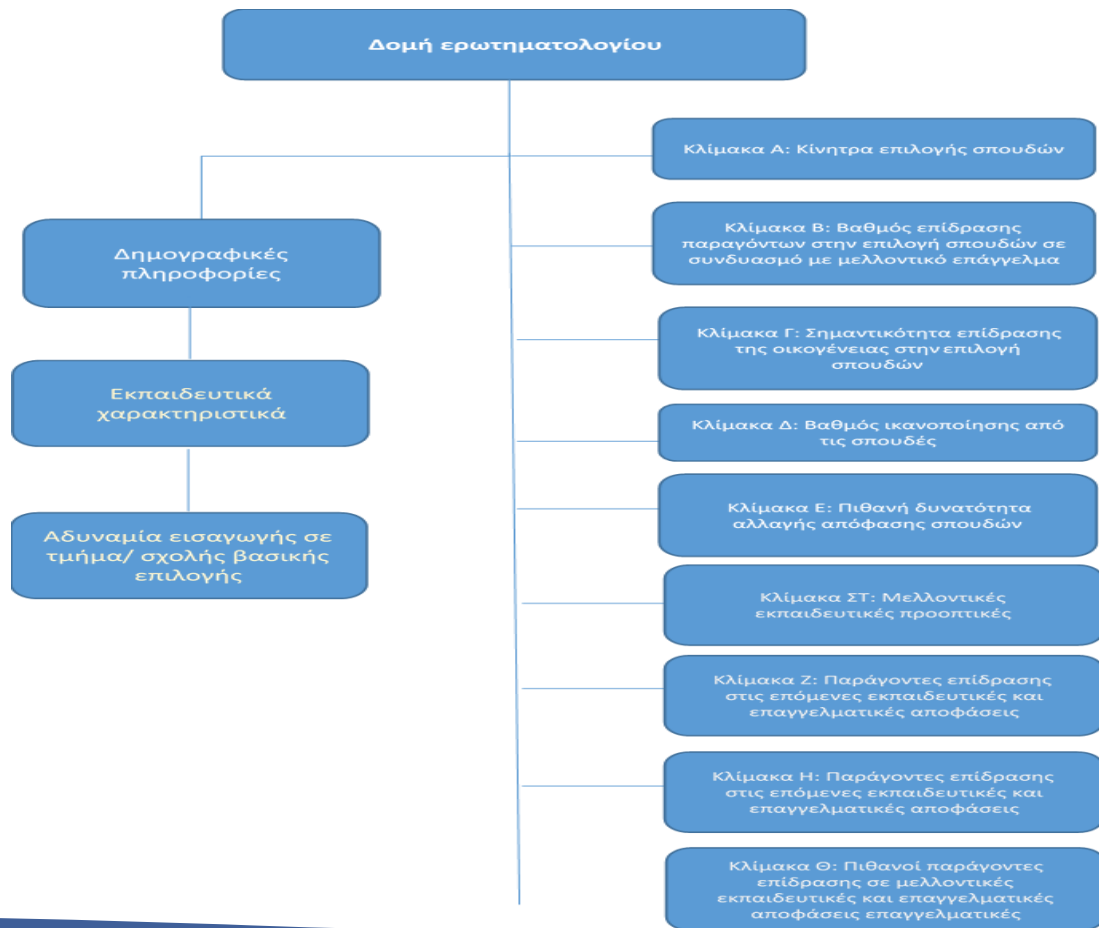

Η μεθοδολογία της έρευνας I

Το ερευνητικό εργαλείο

Το ερωτηματολόγιο της συνέντευξης αποτελείται από:

15 ερωτήσεις συλλογής δημογραφικών πληροφοριών και 9 κλίμακες στάσεων.

Η μεθοδολογία της έρευνας

Ποιοτική προσέγγιση/ ανάλυση

www.kanep-gsee.gr
info@kanep-gsee.gr

3ης Σεπτεμβρίου 36, 10432, Αθήνα
Τ. 210 5218700, F. 210 5218754

Το δείγμα

Η έρευνα διεξήχθη το διάστημα μεταξύ **Δεκεμβρίου 2020 και Απριλίου 2021**.

Η δειγματοληψία ήταν **βολική (σκόπιμη δειγματοληψία)** μέσω της ακόλουθης διαδικασίας: στάλθηκε ομαδικό e-mail σε φοιτητές και σε φοιτήτριες:

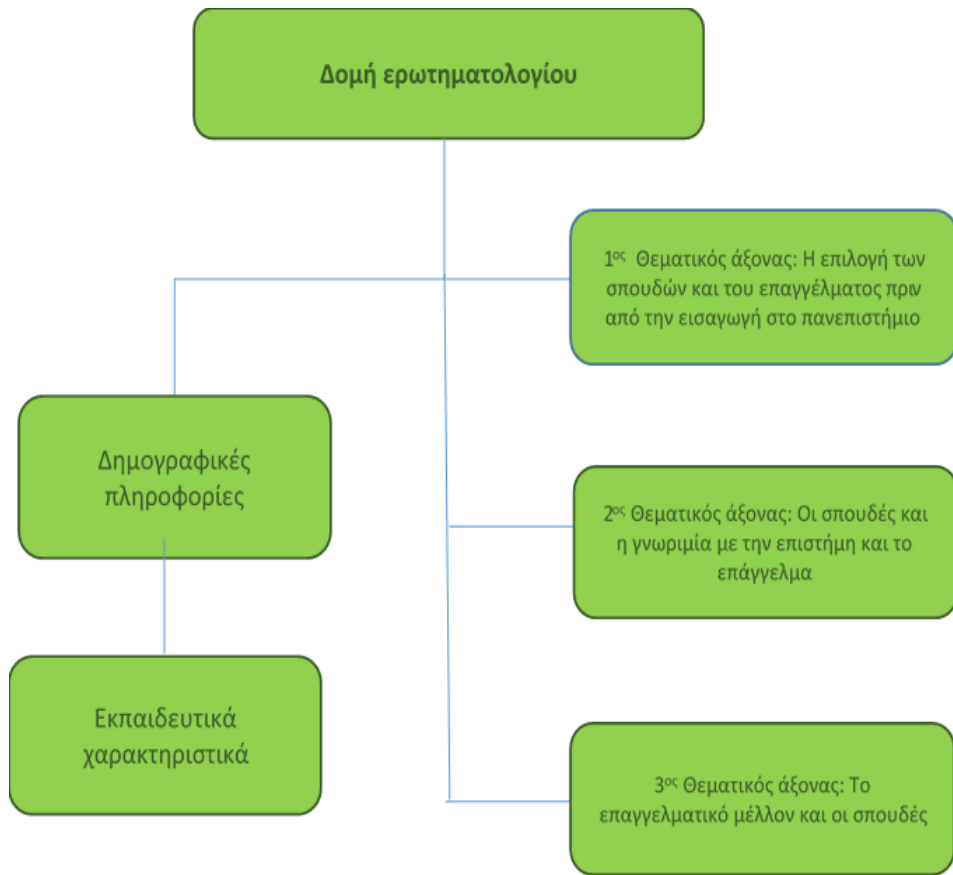
- του ΑΠΘ (περίπου 450 άτομα),
 - του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (περίπου 110 άτομα),
 - σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (περίπου 90 άτομα),
 - σε 2 τμήματα του ΕΚΠΑ (περίπου 200 φοιτητές),
 - σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών (περίπου 120 άτομα),
 - και σε 2 τμήματα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (περίπου 90 φοιτητές).
- Τελικώς, από ένα σύνολο **1060 φοιτητριών και φοιτητών** ανταποκρίθηκαν και συμμετείχαν στη διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου των ανοικτών **ερωτήσεων συνολικά 163 άτομα (ποσοστό συμμετοχής 15,37%)**.

Η μεθοδολογία της έρευνας II

Ποιοτική ανάλυση

Ποιοτική ανάλυση

1ος Θεματικός άξονας: Η επιλογή των σπουδών και του επαγγέλματος πριν από την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο

1. Α. Ποιοι παράγοντες (πρόσωπα, καταστάσεις, κοινωνικά χαρακτηριστικά και σκέψεις) θεωρείς ότι επηρέασαν περισσότερο και με ποιον τρόπο την επιλογή των σπουδών σου (κατεύθυνση, σχολή, τόπος σπουδών κλπ). [Μπορείς να αναφέρεις όσους παράγοντες νομίζεις]

A.1. Πρόσωπα

A.2 Κοινωνικές καταστάσεις

A.3. Εκπαιδευτικές Προσδοκίες

A.4. Επαγγελματικό μέλλον

A.5. Κλίσεις ενδιαφέροντα

1. Β. Ποιοι από τους παράγοντες που ανέφερες προηγουμένως επέδρασαν περισσότερο και γιατί;

1. Γ. Αν μπορούσες να γυρίσεις τον χρόνο προς τα πίσω θα ακολουθούσες άλλες επιλογές; Θεωρείς ότι η επίδραση κάποιων παραγόντων οδήγησαν σε οδήγησαν σε λανθασμένες επιλογές;

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

- *2.A. Ποιες οι βασικές σου εντυπώσεις από τις σπουδές σου; Επιβεβαίωσαν ή όχι τις προσδοκίες σου;*
- *2.B. Θεωρείς ότι έχεις πλέον αποκομίσει πιο θεμελιωμένες εντυπώσεις σε σχέση με το μελλοντικό σου επάγγελμα; Ποιοι παράγοντες επέδρασαν;*
- *2.Γ. Θεωρείς ότι πλέον υπάρχουν νέοι παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις σου για το μέλλον σου; Ποιοι είναι αυτοί; Ποιοι παράγοντες συνεχίζουν να σε επηρεάζουν ακόμα;*
- *2.Δ. Νιώθεις πιο σίγουρος/η για τα μελλοντικά σου σχέδια και τις αποφάσεις; Γιατί;*

Η μεθοδολογία της έρευνας V

3ος Θεματικός άξονας; Το επαγγελματικό μέλλον και οι σπουδές

3.Α. Σήμερα, που είσαι φοιτητής φοιτήτρια έχουν αλλάξει τα μελλοντικά επαγγελματικά σου σχέδια;

3.Β. Σε ποια σημεία εντοπίζεις τις αλλαγές αυτές;

3.Γ. Σκέφτεσαι να συνεχίσεις τις σπουδές σου; Με ποιον τρόπο και που;

3.Δ. Πώς νιώθεις σχετικά με τις μέχρι τώρα σπουδές σου;

3.Ε. Σκέφτεσαι να εργαστείς στο εξωτερικό; Γιατί;

3.ΣΤ. Πώς νιώθεις σχετικά με το επαγγελματικό σου μέλλον;

3.Ζ. Πώς νιώθεις σχετικά με το κοινωνικό σου μέλλον;

ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

www.kanep-gsee.gr
info@kanep-gsee.gr

3ης Σεπτεμβρίου 36, 10432, Αθήνα
Τ. 210 5218700, F. 210 5218754

Έλεγχος αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Πίνακας. Δείκτες αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Κλίμακα	Τίτλος	Cronbach's alpha
Κλίμακα Α	Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών	0,806
Κλίμακα Β	Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών σε συνδυασμό με μελλοντικό επάγγελμα	0,841
Κλίμακα Γ	Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών	0,892
Υπο-κλίμακα Γ1	Λόγοι που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου	0,818
Υπο-κλίμακα Γ2	Πρακτικοί λόγοι	0,701
Υπο-κλίμακα Γ3	Εκπαιδευτικές – Κοινωνικές και επαγγελματικές προοπτικές	0,853
Υπο-κλίμακα Γ4	Επιστημονική – αναπτυξιακή προοπτική	0,860
Κλίμακα Δ	Παράγοντες επίδρασης στις επόμενες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	0,714
Κλίμακα Ε	Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές	0,837
Κλίμακα ΣΤ	Πιθανοί παράγοντες επίδρασης σε μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	0,839

Έλεγχος αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Πίνακας. Δείκτες αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Κλίμακα	Τίτλος	Mean	S.D.
Κλίμακα Α	Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών	2,4800	,67136
Κλίμακα Β	Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών	3,1105	,61375
Υπο-κλίμακα Β1	Λόγοι που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου	3,9625	,77239
Υπο-κλίμακα Β2	Πρακτικοί λόγοι	2,0985	,86302
Υπο-κλίμακα Β3	Εκπαιδευτικές – Κοινωνικές και επαγγελματικές προοπτικές	2,6849	,86005
Υπο-κλίμακα Β4	Επιστημονική – αναπτυξιακή προοπτική	3,5000	,94744
Κλίμακα Γ	Επόμενες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	2,7475	,53401
Κλίμακα Δ	Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές	2,9408	,61457
Κλίμακα Ε	Πιθανοί παράγοντες επίδρασης σε μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	3,8518	,70288

Έλεγχος αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Πίνακας. Δείκτες αξιοπιστίας των κλιμάκων και των υπο-κλιμάκων

Κλίμακα	Τίτλος	Mean	S.D.
Κλίμακα Α	Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών	2,4800	,67136
Κλίμακα Β	Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών	3,1105	,61375
Υπο-κλίμακα Β1	Λόγοι που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου	3,9625	,77239
Υπο-κλίμακα Β2	Πρακτικοί λόγοι	2,0985	,86302
Υπο-κλίμακα Β3	Εκπαιδευτικές – Κοινωνικές και επαγγελματικές προοπτικές	2,6849	,86005
Υπο-κλίμακα Β4	Επιστημονική – αναπτυξιακή προοπτική	3,5000	,94744
Κλίμακα Γ	Επόμενες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	2,7475	,53401
Κλίμακα Δ	Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές	2,9408	,61457
Κλίμακα Ε	Πιθανοί παράγοντες επίδρασης σε μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις	3,8518	,70288

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Ποσοτική ανάλυση

	Δήλωση	Mean	S.D.
A.1	Προσωπική επιθυμία	4,31	,949
A.2	Επιρροή - παρότρυνση γονέων	2,61	1,276
A.3	Επιρροή καθηγητών του σχολείου	2,04	1,185
A.4	Επιρροή φίλων	1,84	1,064
A.5	Δυνατότητα γρήγορης επαγγελματικής αποκατάστασης	2,62	1,298
A.6	Οικογενειακή συνέχεια στο συγκεκριμένο επάγγελμα	1,53	1,085
A.7	Κύρος σχολής	2,95	1,336
A.8	Επίπεδο δυσκολίας - ευκολίας σχολής	2,71	1,307
A.9	Γόητρο επαγγέλματος	2,92	1,295
A.10	Υψηλές οικονομικές απολαβές επαγγέλματος	2,46	1,200
A.11	Βοήθεια οικογένειας μέσω κοινωνικών δικτύων	1,71	,979
A.12	"Σιωπηρές προσδοκίες" κοινωνικού περίγυρου	2,07	1,213
A.13	Το κυρίαρχο πλαίσιο της εποχής – Η επικαιρότητα	2,43	1,277
A.14	Η εκτίμηση των ικανοτήτων ή των αδυναμιών σου, των ενδιαφερόντων σου, των κλίσεων και η βαθμολογία σου στα μαθήματα	3,78	1,194
A.15	Η συμπάθεια ή η αντιπάθειά σου προς ορισμένα μαθήματα	3,43	1,302
A.16	Ο Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός	1,97	1,199

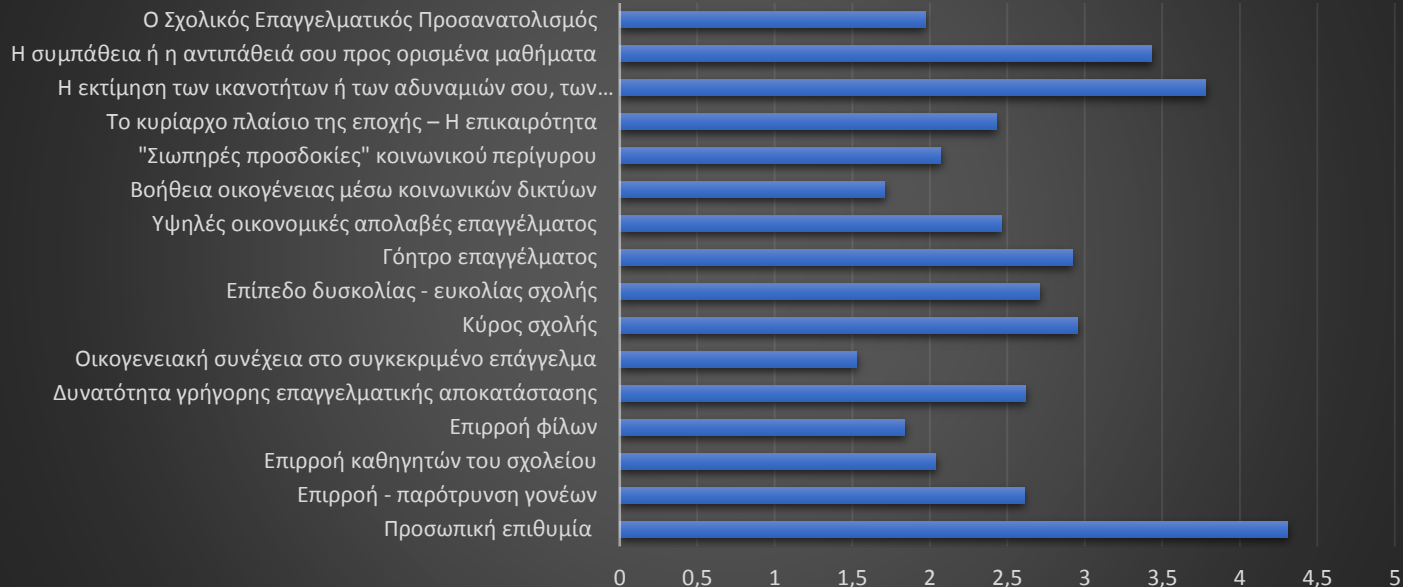

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Ποσοτική ανάλυση

Κλίμακα Α - Μέσοι όροι

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

	Λόγοι που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου	4,29	,942
B.1.	Αυτογνωσία – κλίσεις – προτιμήσεις	3,16	1,309
B.2	Σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	4,26	1,030
B.3	Με ενδιέφερε το αντικείμενο	4,05	1,026
B.4	Για προσωπική καλλιέργεια και μόρφωση	3,85	1,230
B.5	Για να έχω τη δυνατότητα να βοηθήσω άλλους ανθρώπους	3,92	1,161
B.6	Για να συμβάλω στην βελτίωση της κοινωνίας	3,63	1,305
B.7	Είχα ήδη από τα σχολικά χρόνια ιδιαίτερη κλίση για αυτές τις σπουδές	3,71	1,393
B.8	Να εργάζομαι με ανθρώπους κι όχι με πράγματα	3,54	1,227
B.9	Να μπορώ να παίρνω ο ίδιος/η ίδια αποφάσεις	3,25	1,315
B.10	Να καθοδηγώ άλλους	4,29	,942

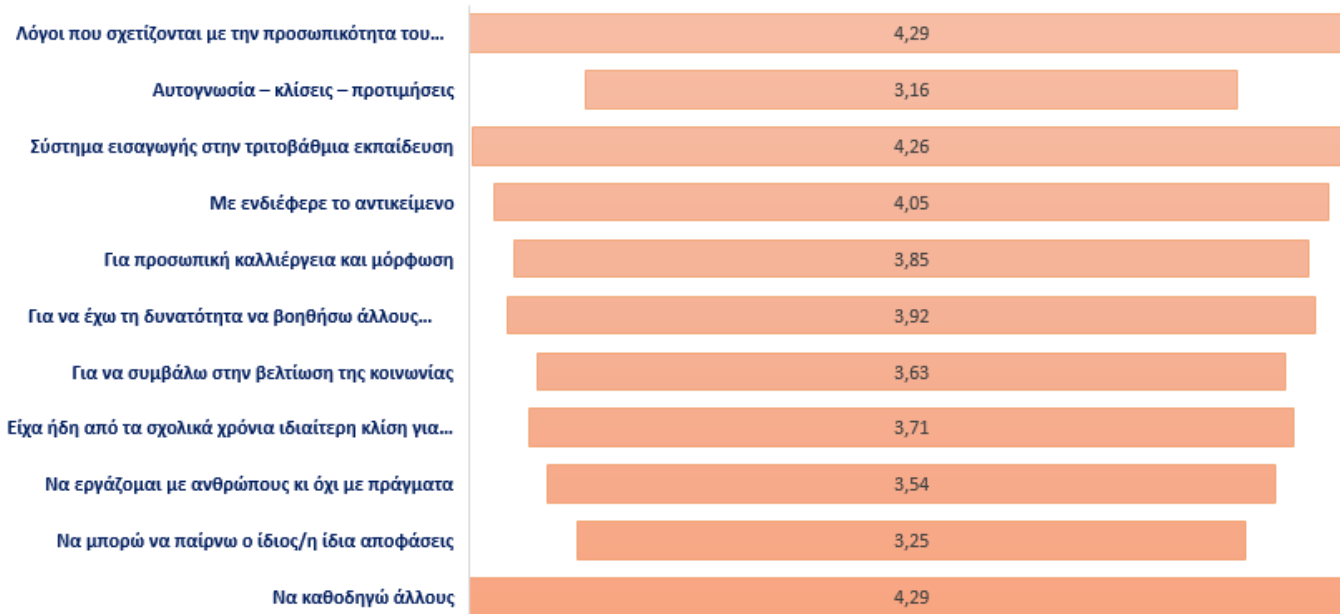

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Κλίμακα Β - Λόγοι που σχετίζονται με την προσωπικότητα του ατόμου

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Πρακτικοί λόγοι		
Αποτελέσματα βάσεων προηγούμενων Πανελλαδικών εξετάσεων	2,14	1,305
Εγγύτητα τμήματος και σχολής στον τόπο μόνιμης κατοικίας	2,33	1,457
Αναμενόμενο κόστος σπουδών	2,36	1,339
Δυνατότητα παράλληλης εργασίας	2,07	1,245
Παράλληλες σπουδές συγγενικού προσώπου	1,59	1,133

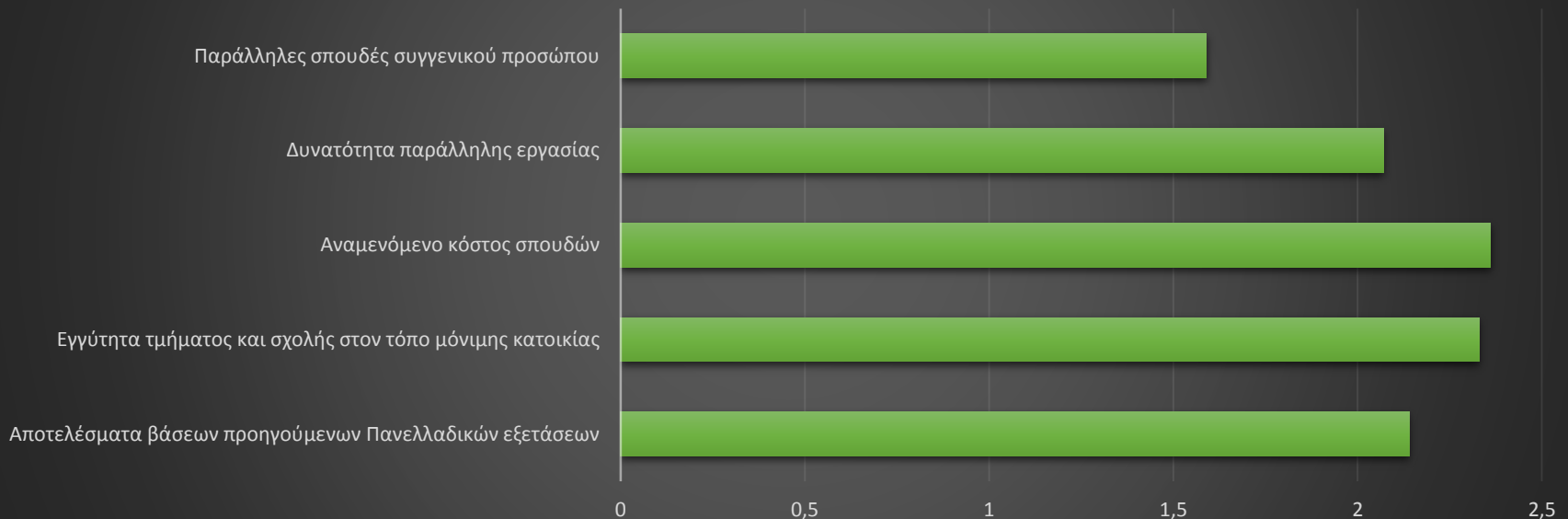

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Πρακτικοί λόγοι

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Εκπαιδευτικές – Κοινωνικές και επαγγελματικές προοπτικές		
Να έχω πολύ ελεύθερο χρόνο	1,87	1,102
Να έχω μια σίγουρη θέση εργασίας	2,52	1,366
Οι σπουδές μου μπορούν να οδηγήσουν σε υψηλές κοινωνικές θέσεις	2,50	1,281
Να υπάρχουν ευνοϊκές δυνατότητες ανόδου σε ανώτερες θέσεις	2,62	1,335
Οι σπουδές αυτές διανοίγουν καλές προοπτικές απασχόλησης	3,28	1,279
Για να έχω υψηλό εισόδημα	2,71	1,279
Να μην είναι πολύ κουραστική η εργασία	2,23	1,184
Να συμβιβάζεται το επάγγελμα μου με τη δημιουργία οικογένειας	2,66	1,428
Ποιότητα σπουδών	3,79	1,125

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Εκπαιδευτικές – Κοινωνικές και επαγγελματικές προοπτικές

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

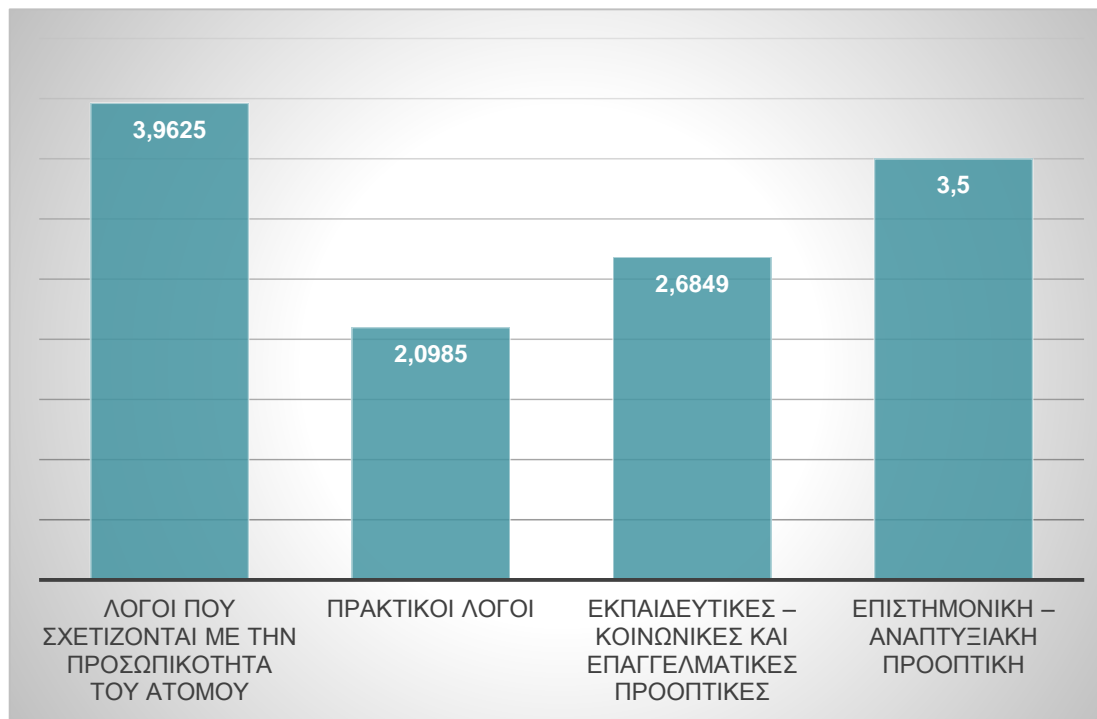
Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Βαθμός επίδρασης παραγόντων στην επιλογή σπουδών

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Μελλοντικά Σχέδια

Θα προχωρήσω και στην απόκτηση άλλου πτυχίου	3,03	1,404
Θα κάνω μεταπτυχιακές σπουδές στο πεδίο των σπουδών μου	3,83	1,231
Θα κάνω μεταπτυχιακές σπουδές σε άλλο συγγενές πεδίο σπουδών	3,05	1,355
Θα κάνω μεταπτυχιακές σπουδές σε εντελώς διαφορετικό επιστημονικό πεδίο εφόσον μου δοθεί η δυνατότητα	2,01	1,281
Θα συνεχίσω τις σπουδές μου στο εξωτερικό	2,51	1,297
Θέλω να ολοκληρώσω όλους τους κύκλους σπουδών. Θα επιδιώξω να κάνω και διδακτορικό.	2,73	1,355

Μελλοντικά σχέδια

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές

Έχω αλλάξει τα επαγγελματικά μου σχέδια σε σχέση με πριν την εισαγωγή μου στο πανεπιστήμιο	3,06	1,448
Προσπαθώ να προσαρμόζω συνεχώς τα σχέδια για το μέλλον μου με βάση τα όσα συμβαίνουν γύρω μου	3,76	1,083
Τελικά συνειδητοποίησα ότι οι σπουδές είναι ένας μικρός μόλις παράγοντας προσδιορισμού του κοινωνικού μου μέλλοντος	3,54	1,116
Το επαγγελματικό μέλλον τελικά προσδιορίζεται περισσότερο από την τύχη και λιγότερο από τα εκπαιδευτικά προσόντα	2,76	1,208
Νοιώθω ότι οι σπουδές μου θα με εγκλωβίσουν σε έναν επαγγελματικό χώρο για τον οποίο δεν είμαι σίγουρος/η ότι μου αρέσει	2,14	1,254
Το επάγγελμα δεν είναι τελικά το σημαντικότερο ζήτημα στη ζωή.	2,99	1,251
Σήμερα που έχω πετύχει την εισαγωγή μου στο πανεπιστήμιο θεωρώ ότι οι κόποι και οι θυσίες τόσων ετών δεν άξιζαν τον κόπο	1,98	1,192
Το ζήτημα της επαγγελματικής μου αποκατάστασης με αγχώνει πάρα πολύ	3,78	1,170
Οι γνώσεις και οι δεξιότητες που αποκτώ στο πανεπιστήμιο δεν θα με βοηθήσουν να ακολουθήσω την επαγγελματική καριέρα που επιθυμώ	2,20	1,173
Οι προπτυχιακές πανεπιστημιακές σπουδές δεν επαρκούν σήμερα για ένα καλό επαγγελματικό μέλλον	3,55	1,275
Απ' ό,τι φαίνεται το καλύτερο που έχω να κάνω είναι να εργαστώ στο εξωτερικό	2,59	1,299
Θα προσπαθώ συνέχεια να αποκτώ όλο και περισσότερα εκπαιδευτικά – επαγγελματικά προσόντα μέσω της δια βίου μάθησης.	4,12	,945
Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου ανακάλυψα εναλλακτικές επαγγελματικές διαδρομές που δεν τις γνώριζα πριν εισαχθώ στο πανεπιστήμιο	3,74	1,170
Θεωρώ ότι δεν έχω αποκτήσει την κατάλληλη εκπαίδευση για να μπορέσω να αντιμετωπίσω τις προκλήσεις της αγοράς εργασίας.	3,13	1,204
Ακόμα και σήμερα, δεν είμαι σίγουρος/η για τις επαγγελματικές μου προτιμήσεις	2,49	1,357
Δεν ξέρω ακόμη ποια επαγγέλματα με ενδιαφέρουν	2,21	1,283
Δεν έχω επαρκή πληροφόρηση για τις ικανότητες/ χαρακτηριστικά μου	2,59	1,283
Δεν ξέρω πώς θα είναι οι ικανότητες/ χαρακτηριστικά μου στο μέλλον	3,18	1,214
Διαρκώς αλλάζουν οι επαγγελματικές μου προτιμήσεις	2,05	1,166

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές

Συγκριτική αποτίμηση αρχικών εκπαιδευτικών και επαγγελματικών σχεδίων με τις σημερινές προοπτικές

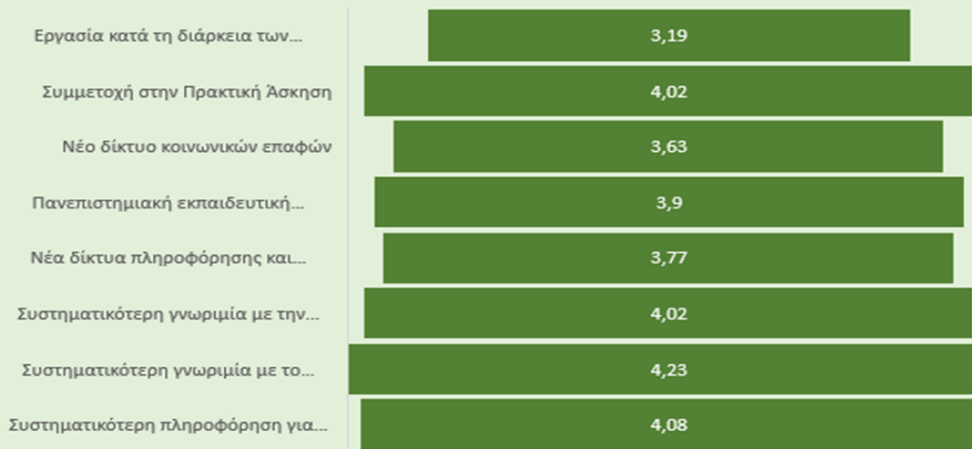

Παράγοντες επίδρασης στην επιλογή σπουδών

Πιθανοί παράγοντες
επίδρασης σε μελλοντικές
επαγγελματικές αποφάσεις

Εργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών	3,19	1,251
Συμμετοχή στην Πρακτική Άσκηση	4,02	1,079
Νέο δίκτυο κοινωνικών επαφών	3,63	1,133
Πανεπιστημιακή εκπαιδευτική διαδικασία	3,90	,967
Νέα δίκτυα πληροφόρησης και αξιοποίηση πληροφοριών	3,77	1,037
Συστηματικότερη γνωριμία με την επιστήμη	4,02	,909
Συστηματικότερη γνωριμία με το επάγγελμα	4,23	,829
Συστηματικότερη πληροφόρηση για τις επαγγελματικές προοπτικές	4,08	,938

Πιθανοί παράγοντες επίδρασης σε μελλοντικές επαγγελματικές αποφάσεις

Ποιοτική έρευνα

www.kanep-gsee.gr
info@kanep-gsee.gr

3ης Σεπτεμβρίου 36, 10432, Αθήνα
Τ. 210 5218700, F. 210 5218754

1ος Θεματικός άξονας: Η επιλογή των σπουδών και του επαγγέλματος πριν από την εισαγωγή στο πανεπιστήμιο:

- *«Η επιλογή των σπουδών μου έγινε αποκλειστικά λόγω των ενδιαφερόντων μου και των ικανοτήτων μου»*
- *«Όλοι λέγανε την γνώμη τους. Εγώ αποφάσιζα εν τέλει. Επομένως, η δική μου ψυχοσύνθεση έπαιζε και παίζει καθοριστικό ρόλο στις σπουδές μου»*
- *«Κυρίως εγώ, μετά γονείς και καθηγητές φροντιστηρίου»*
- *«Η επιλογή των σπουδών μου ήταν προσωπική μου απόφαση αλλά εφόσον σε προηγούμενες χρονιές η μητέρα μου μου είχε εμφυσήσει την αμφιβολία ότι δεν μπορώ να ανταπεξέλθω στην θετική κατεύθυνση και θεωρούσε πως τα χρήματα που έδινε στο φροντιστήριο έπρεπε να κάνουν μελλοντική απόσβεση, έμμεσα με επηρέασε επειδή δεν ήθελα να έρθω σε ρήξη μαζί της»*

Αν γύριζες τον χρόνο πίσω;

Η ποιοτική έρευνα

- *«Όχι, δε θα ακολουθούσα άλλες επιλογές, διότι από μικρή είχα κλίση προς τον τομέα που σπουδάζω. Θα προσπαθούσα, όμως, να μην είμαι τόσο 'τυφλή' ως προς τα άλλα επαγγέλματα που θα μπορούσα να ακολουθήσω και να μην τα απορρίψω ολοκληρωτικά εξ αρχής»*
- *«Δεν θα άλλαζα το αντικείμενο των σπουδών μου, θα παρακολουθούσα όμως περισσότερα σεμινάρια και μαθήματα που θα με βοηθούσαν να εξελίξω το εργασιακό μου επίπεδο»*
- *«Ναι, θα διάλεγα διαφορετική σχολή για το πρώτο μου προπτυχιακό. Οι γονείς μου με επηρέασαν και δήλωσα μόνο σχολές στην πόλη από την οποία κατάγομαι γιατί δε θα μπορούσαν να με βοηθήσουν με το ενοίκιο ενός σπιτιού σε άλλη πόλη και το 2013 που πέρασα στο πανεπιστήμιο η οικονομική κρίση ήταν ακόμη έντονη»*
- *«Δεν πιστεύω πως θα επέλεγα τη σχολή στην οποία φοιτώ τώρα. Σίγουρα μου αρέσει αλλά δεν ανταποκρίνεται στις δυνατότητες μου»*
- *«Θεωρώ πως είναι πολύ χαμηλό το επίπεδο των συμφοιτητών μου και αν ο φοιτητής δεν ασχοληθεί από μόνος του με μερικά πράγματα δεν μπορεί να εξελιχθεί»*

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Θετικές

- «Τα αντικείμενα που πραγματεύεται η σχολή μου είναι εν μέρει διαφορετικά από αυτά που νόμιζα πως θα απασχολούσαν το πρόγραμμα σπουδών, ωστόσο είναι εξίσου χρήσιμα για την κατάρτιση και ενδιαφέροντα με τις πρότερες προσδοκίες μου»
- «Στα τελευταία δύο έτη συνειδητοποίησα ότι όντως μ' αρέσει η σχολή μου»
- «Τις επιβεβαίωσαν θεωρώ ότι η σχολή μου έδωσε τα καλύτερα εφόδια, όμως κάτι που θα άλλαζα θα ήταν να είχε περισσότερο το κομμάτι της πρακτικής, ώστε να έρθουμε σε μεγαλύτερη επαφή με το επάγγελμα»

Αρνητικές

- «Οι γνώσεις που έλαβα είναι κυρίως εκείνες που ενδιαφέρθηκα να αποκτήσω από προσωπική μελέτη. Σαφώς και υπήρξαν διδάσκοντες που κράτησαν το επίπεδο της σχολής, χωρίς όμως αυτός να είναι ο κανόνας. Το πρόγραμμα σπουδών δεν καλύπτει τις προσδοκίες της αγοράς εργασίας»
- «Δυστυχώς η σχολή στην οποία φοιτώ δεν ανταποκρίθηκε καθόλου στις προσδοκίες μου. Οι συμφοιτητές έχουν χαμηλό επίπεδο, δεν ενδιαφέρονται να μορφωθούν και αναλώνονται σε χρησιμοθηρικές πρακτικές»

Ναι μεν, αλλά

- «Από την πρώτη σχολή έμεινε η πρωτόγνωρη εμπειρία του Πανεπιστημίου . Στην δεύτερη σχολή οι εντυπώσεις είναι συγκεχυμένες λόγω της εισαγωγής πριν την έλευση του covid 19 στην Ελλάδα. Δεν πρόλαβα να χαρώ την δεύτερη σχολή δια ζώσης ακόμη, όπως θέλω»
- «Όχι σε μεγάλο βαθμό διότι πέραν 2-3 καθηγητών υπολείπονται αρκετά τα ΤΕΦΑΑ σε υλικοτεχνική υποδομή και ανθρώπινο δυναμικό, ενώ ισχύει κι εκεί ότι ισχύει στα περισσότερα ιδρύματα με τις παρατάξεις να κινούν τα νήματα και τους καθηγητές να καρπώνονται την δουλειά των φοιτητών. Όχι όλοι αλλά οι περισσότεροι»

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Θεωρείς ότι έχεις πλέον αποκομίσει πιο θεμελιωμένες εντυπώσεις σε σχέση με το μελλοντικό σου επάγγελμα; Ποιοι παράγοντες επέδρασαν, πώς επέδρασαν και προς ποια κατεύθυνση;

Θετικά

- «Έχω αποκτήσει μια αρκετά καλή και ολοκληρωμένη εντύπωση για το επάγγελμα και βοήθησαν σε αυτό οι καθηγητές της σχολής»
- «Σαφώς είναι πιο θεμελιωμένες και συγκροτημένες οι εντυπώσεις μου για το επάγγελμα και σε αυτό συνέβαλαν καθοριστικά και οι εμπειρίες που μοιράζονταν με τους φοιτητές οι καθηγητές καθώς και εξειδικευμένα μαθήματα του προγράμματος σπουδών προς κάποια κατεύθυνση»
- «Ακόμα ψάχνω να βρω απαντήσεις σε τέτοια ζητήματα γιατί δεν είμαι σίγουρη για το μελλοντικό μου επάγγελμα»
- «Θεωρώ ότι δεν έχω αποκομίσει θεμελιωμένες εντυπώσεις σε μεγάλο βαθμό σε σχέση με το επάγγελμα αλλά είμαι ικανοποιημένη από το γενικότερο τομέα των σπουδών»

Ναι μεν, αλλά

- «Δεν σκέφτομαι το «μελλοντικό» μου επάγγελμα γιατί κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει ποιο θα είναι αυτό. Για την επιλογή του παροντικού μου όμως επαγγέλματος σημαντικός παράγοντας ήταν οι προσδοκίες μου και η αντίληψη μου για τον κόσμο»
- «Αυτό που με επηρεάζει για το μέλλον μου είναι οι εξελίξεις που συμβαίνουν στη χώρα οπότε δεν υπάρχει κάποια σταθερή άποψη»

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Θεωρείς ότι πλέον υπάρχουν νέοι παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις σου για το μέλλον σου; Ποιοι είναι αυτοί; Ποιοι παράγοντες συνεχίζουν να σε επηρεάζουν ακόμα; Μπορείς να μας εξηγήσεις;

Ατομικοί

- «Οικονομικοί παράγοντες συνεχίζουν να με επηρεάζουν, αλλά, παραδόξως, λιγότερο. Δουλεύω και σπουδάζω συγχρόνως, οπότε είμαι πλέον οικονομικά ανεξάρτητη και οι γονείς μου δεν με επηρεάζουν καθόλου. Οι παροτρύνσεις φίλων που κάνουν μεταπτυχιακό και διδακτορικό και οι συζητήσεις μαζί τους βοηθούν επίσης»
- «Ο παράγοντας που επηρέαζε και πριν αλλά και τώρα στις επιλογές μου για το μέλλον είναι αρχικά οι δικές μου ιδέες και αντιλήψεις. Αυτές αλλάζουν όσο δεχόμαστε ερεθίσματα και ανάλογα με τον τρόπο που τα 'φιλτράρουμε' διαμορφώνουμε νέες αντιλήψεις, στόχους και προσδοκίες. Επομένως, οι παράγοντες που επηρέασαν τις προσδοκίες και τις αντιλήψεις μου, τουλάχιστον γύρω από το επαγγελματικό μου μέλλον, είναι το πανεπιστήμιο. Οι νέες πληροφορίες που δέχτηκα μέσα από αυτό, οι άνθρωποι που γνώρισα, οι στόχοι που έθεσα, επηρεασμένη από τις σπουδές μου, και τους πέτυχα. Επίσης, σίγουρα με επηρεάζουν ακόμα και οι άνθρωποι από τον προσωπικό μου περίγυρο που εκτιμώ και αγαπώ»
- «Η επαγγελματική αποκατάσταση, σίγουρα. Οι προσωπικές επιθυμίες. Αυτά τα δύο σε συνδυασμό ίσως και οι ικανότητες/ δεξιότητες μου. Αυτά με επηρεάζουν, διότι, θεωρώ ότι αυτό που θα συνεχίσω να κυνηγάω επαγγελματικά θα ήταν καλό να μπορώ να το στηρίζω, να μου αρέσει, ώστε να είμαι ευτυχισμένη με αυτό και να με καλύπτει. Τώρα ο παράγοντας της επαγγελματικής αποκατάστασης με επηρεάζει γιατί πρέπει να βρίσκουμε συχνά ένα στόχο, για να βρούμε μια καλύτερη θέση, δουλειά, με περισσότερα χρήματα, ίσως πιο εύκολη εύρεση εργασίας, για προσωπική ανέλιξη»

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Θεωρείς ότι πλέον υπάρχουν νέοι παράγοντες που επηρεάζουν τις αποφάσεις σου για το μέλλον σου;; Ποιοι είναι αυτοί; Ποιοι παράγοντες συνεχίζουν να σε επηρεάζουν ακόμα; Μπορείς να το εξηγήσεις;

Αγορά εργασίας – Οικονομική κατάσταση της οικογένειας

- *«Η οικονομική κατάσταση της οικογένειας μου και η ζήτηση για το επάγγελμα και τα προσόντα που απαιτούνται. Αυτά καθορίζουν άλλωστε το κοινωνικό κύρος του επαγγέλματος και την ζήτηση»*
- *«Ναι, κάποιες επενδύσεις των γονιών μου. Δεν μπορώ να κάνω αυτό που σπούδασα γιατί πρέπει να ασχοληθώ με αυτό»*
- *«Με επηρεάζουν οι επιλογές που έχουν κάνει οι γονείς μου πρακτικά καθώς έχω μια έτοιμη μεγάλη επιχείρηση σε ένα μέρος όμως που δε θέλω να ζήσω. Επιλέγω ωστόσο να το κάνω για την ώρα για να εξασφαλίσω μια άνετη ζωή»*

Οικονομική κατάσταση της χώρας

- *«Επηρεάζει σίγουρα η οικονομική κατάσταση της χώρας και η δυσκολία επαγγελματικής αποκατάστασης»*
- *«Η εξέλιξη της οικονομίας λόγω της παρούσας κατάστασης. Εξαρτάται το πως θα διαμορφωθεί και πως θα προσαρμοστούμε οικογενειακά σε αυτή».*
- *«Η οικονομική κατάσταση της χώρας, παίζει έναν σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις μου. Από πλευράς μου θα προσπαθήσω να διεκδικήσω κάθε ευκαιρία ανέλιξης στον επαγγελματικό τομέα, ωστόσο δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω πώς θα είναι η κατάσταση της χώρας όταν θα είμαι κάτοχος του πτυχίου της σχολής. Θα μπορέσω να βρω δουλειά στη χώρα μου ή θα αναγκαστώ να βρω εργασία στο εξωτερικό; Η Ελλάδα μπορεί να στηρίξει όλους τους πτυχιούχους;»*

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Νιώθεις πιο σίγουρος/η για τα μελλοντικά σου σχέδια και τις αποφάσεις;; Γιατί;

Αβεβαιότητα

- *«Νιώθω μεγαλύτερη αβεβαιότητα με το πέρασμα του χρόνου γιατί όσο πιο πολλά μαθαίνω, τόσο περισσότερο καταλαβαίνω ότι όλα είναι ρευστά.»*
- *«Δεν αισθάνομαι καθόλου σίγουρη για το μέλλον. Ακόμα ψάχνω να βρω τι είναι αυτό που θέλω να κάνω. Οι εξελίξεις τρέχουν κι εμείς δεν ξέρουμε προς τα ποια κατεύθυνση να τρέξουμε»*

Σιγουριά

- *«Αισθάνομαι πως έχω αποκτήσει μια πληρέστερη οπτική σχετικά με το επάγγελμα και τις απαιτήσεις του και άρα νοιώθω πιο σίγουρη για τις μελλοντικές μου αποφάσεις και τα σχέδιά μου»*
- *«Ναι, γιατί έχω καλύτερη γνώση της σχολής μου σε σχέση με το όταν πέρασα. Επίσης, το γεγονός ότι βλέπω την αξία του επαγγέλματός μου στην εργασία μου προσφέρει σιγουριά για το αύριο. Θεωρώ ότι έχω πολύ καλές βάσεις για ένα επιτυχημένο μέλλον»*

Ούτε το ένα, ούτε το άλλο

- *«Δεν νιώθω σίγουρη. Δυστυχώς ζούμε σε μια εποχή που ταλανίζεται από διάφορους παράγοντες. Είμαι σίγουρη όμως για τομέα που σπουδάζω καθώς είναι σίγουρα κάτι που με ενδιαφέρει πολύ. Τώρα το αν θα το εξασκήσω στο μέλλον είναι λίγο αβέβαιο ακόμη»*

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Σκέφτεσαι να συνεχίσεις τις σπουδές σου; Με ποιον τρόπο και που; Μπορείς να εξηγήσεις την επιλογή σου;

- «Σκέφτομαι να συνεχίσω σε μεταπτυχιακό επίπεδο στο ίδιο πανεπιστήμιο, διότι αντιλαμβάνομαι ότι ένα πτυχίο πανεπιστημίου δεν εξασφαλίζει ίσες ευκαιρίες στην αγορά εργασίας με τους πολυάριθμους τίτλους μεταπτυχιακών σπουδών, αλλά και για λόγους εξειδίκευσης σε ένα αντικείμενο»
- «Ναι φυσικά, έχω πολλά σχέδια και δεν ξέρω τι από όλα θα υλοποιήσω. Θα ήθελα είτε να σπουδάσω εκ νέου για δεύτερο πτυχίο είτε να κάνω ένα μεταπτυχιακό στο εξωτερικό. Έτσι θα έχω περισσότερες πιθανότητες να κάνω αυτό που μου αρέσει και να μην αναλωθώ σε περιστασιακές δουλειές που δεν μου προσφέρουν ψυχικά τίποτα»

Σκέφτεσαι να εργαστείς στο εξωτερικό; Γιατί;

- «Δεν είναι στις προσδοκίες μου η εργασία στο εξωτερικό διότι θεωρώ ότι μπορώ να εργαστώ στη χώρα μου και να προσπαθήσω να συνδράμω στην προαγωγή της κοινωνίας στην οποία θα εργαστώ μέσα από το επάγγελμά μου ως εκπαιδευτικός»
- «Σκέφτομαι να εργαστώ στο εξωτερικό μόνο σε χώρες που θα ταιριάζουν με τον τρόπο που ζούσα και εδώ, όσον αφορά δηλαδή την καθημερινότητα, τον τρόπο ζωής, τους ανθρώπους, τις συνήθειες. Θα προτιμούσα να μην τα θυσιάσω αυτά για να μετακομίσω κάπου που δεν θα μου ταιριάζει η κουλτούρα της χώρας, μόνο και μόνο για τις οικονομικές απολαβές που μπορεί να μου προσφέρει»
- «Ναι, γιατί θα με ενδιέφερε να δω μέρη, να γνωρίσω την καθημερινότητα των ανθρώπων στο εξωτερικό, αλλά και τον τρόπο που δουλεύουν στο επάγγελμα αυτό»

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Πώς νιώθεις σχετικά με τις μέχρι τώρα σπουδές σου και γιατί;

- «Αδιάφορα. Γιατί όλα τα αλλά γύρω μου είναι πολύ πιο ενδιαφέροντα»
- «Είμαι ικανοποιημένη με τις σπουδές μου έως σήμερα. Κατάφερα να έχω σχετικά καλούς βαθμούς και μπόρεσα να ασχοληθώ ταυτόχρονα με ξένες γλώσσες κατά την διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων, επομένως είμαι ικανοποιημένη»
- «Νιώθω περήφανη γιατί έχω καταφέρει πολλά, πήρα το πρώτο μου πτυχίο με καλό βαθμό και μπήκα σε μεταπτυχιακό με εξετάσεις που μου φαινόταν αρκετά απαιτητικό»
- «Δεν νιώθω πολύ ευχαριστημένη γιατί συνειδητοποιώ ότι είναι εντελώς θεωρητικές γνώσεις με όχι άμεση εφαρμοσμένη εφαρμογή και επαγγελματική αποκατάσταση»

Η ποιοτική έρευνα

2ος Θεματικός άξονας: Οι σπουδές και η γνωριμία με την επιστήμη και το επάγγελμα

Πώς νιώθεις σχετικά με το επαγγελματικό σου μέλλον και γιατί;

- *«Πολύ καλά γιατί πιστεύω στον εαυτό μου»*
- *«Αβέβαιη λόγω της οικονομικής κατάστασης της χώρας»*
- *«Το επαγγελματικό μέλλον είναι αβέβαιο γιατί ακόμα δεν έχω κατασταλάξει κι εγώ η ίδια στο τι θέλω να κάνω»*
- *«Νιώθω άγχος αν θα μπορέσω να βρω εύκολα δουλειά, εάν θα μπορέσω να ανταπεξέλθω καλά σε αυτό»*
- *«Νιώθω αισιόδοξη, καθώς πιστεύω πως όποιος έχει προσόντα, θέληση και όρεξη, θα βρει τρόπο αργά ή γρήγορα να κάνει αυτό που αγαπά»*
- *«Ανάμεικτα συναισθήματα. Παρά το γεγονός πως ακόμα θέλω να ασχοληθώ με τον τομέα αυτό φοβάμαι πως δε θα τα καταφέρω λόγω της υπάρχουσας κατάστασης»*
- *«Άγχος και πίεση ορισμένες φορές, σαν να μην έχω πολύ χρόνο να σκεφτώ και πρέπει να αποφασίσω όσο πιο σύντομα γίνεται τι θέλω να κάνω. Αλλά γενικά είμαι σε ένα καλό δρόμο οπότε αισθάνομαι χαρούμενη που έκανα αυτήν την επιλογή σπουδών.»*

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

- οι εκπαιδευτικές διαδρομές των παιδιών και των νέων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, από το νηπιαγωγείο μέχρι και το πανεπιστήμιο συνδέονται με τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κοινωνίας και τις παθογένειές της.
- ο προσανατολισμός και οι επιλογές των σπουδών ενώ σε πάρα πολλές περιπτώσεις μοιάζουν να αποτελούν μια «επένδυση» που θα αποδώσει στο μέλλον, τελικά οδηγούν σε πτυχία που δεν μπορούν να βρουν «ανταπόκριση» στην αγορά εργασίας.
- τα κριτήρια επιλογής σπουδών και επαγγέλματος δεν αποτελούν ορθολογικές επιλογές «επένδυσης», αλλά επιλογές που σε αρκετές περιπτώσεις στηρίζονται σε όνειρα, ρομαντικές επιθυμίες και «ιδιοσυγκρασιακές» επιλογές.

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

- κυριαρχούν **οι προσωπικές επιθυμίες** και τα **ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των υποψηφίων** και σε δεύτερο επίπεδο ακολουθούν παράγοντες όπως το **κύρος του επαγγέλματος**, **οι οικονομικές απολαβές** και η **εύρεση εργασίας**.
- ο **Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός** δεν αποδίδει όπως θα έπρεπε, ενώ **το σύστημα εισαγωγής** στην τριτοβάθμια εκπαίδευση φαίνεται να παίζει κι αυτό έναν σημαντικό ρόλο.
- οι επιλογές των σπουδών στην Ελλάδα **δεν περιορίζονται σε ορθολογικά πρότυπα και αξιολόγηση μελλοντικών κοινωνικών και επαγγελματικών παραγόντων**, αλλά εμφορούνται από μια «**στοχο-προσήλωση**» στις σπουδές **χωρίς ξεκάθαρη στρατηγική** για το επαγγελματικό μέλλον.

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

στις αρχικές επιλογές

- οι επιλογές αποτελούν **«συνισταμένες» διαφορετικών παραγόντων** και είναι προϊόντα **«σύνθετης επεξεργασίας»** εκ μέρους των μαθητών/τριών και των οικογενειών τους.
- η σύγκριση με έρευνες του εξωτερικού δείχνει **μια «ρομαντική» διάθεση των υποψηφίων** όπου κυριαρχούν κυρίως οι επιλογές που αναδύονται **από προσωπικές επιθυμίες** και από το «ζύγισμα» των κατ'εκτίμηση ικανοτήτων και δυνατοτήτων. Οι **κοινωνικοί και οι οικονομικοί παράγοντες έρχονται σε δεύτερη μοίρα**.

Συμπεράσματα - Καταληκτικές επισημάνσεις

στις αρχικές επιλογές

- το **φύλο** φαίνεται να παίζει σημαντικό ρόλο στις επιλογές των υποψηφίων. Οι γυναίκες επικεντρώνονται περισσότερο στις **προσωπικές τους επιθυμίες**, ενώ οι άντρες σε **κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες**.
- τα **κοινωνικά χαρακτηριστικά της οικογένειας** και ειδικότερα η **καλή οικονομική κατάσταση, τα επαγγέλματα κύρους των γονέων και η υψηλότερη μόρφωση**, τους οδηγούν σε **πιο «επεξεργασμένες» επιλογές**, οι οποίες λαμβάνουν περισσότερο υπόψη κοινωνικά και οικονομικά κριτήρια.

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

στα μελλοντικά σχέδια

- οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του δείγματος δηλώνουν πρόθυμοι **να συνεχίσουν τις σπουδές τους**, κυρίως σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Φαίνεται να έχουν αντιληφθεί ότι ο «πήχης» της εκπαίδευσης και της απόκτησης επαγγελματικών προσόντων έχει ανεβεί.
- η **φοιτητική επίδοση** είναι αυτή που διαμορφώνει **πιο δυναμικά τα μελλοντικά σχέδια**. Όσο υψηλότερη είναι τόσο πιο **φιλόδοξα γίνονται τα σχέδια**.
- επειδή **οι μεταπτυχιακές σπουδές** έχουν πλέον κόστος, η απόφαση εξαρτάται και από **το ποιος καλύπτει τα έξοδα**.
- **οι φοιτητές και οι φοιτήτριες των ανθρωπιστικών σπουδών** τείνουν περισσότερο προς την απόκτηση και δεύτερου πτυχίου.

Συμπεράσματα καταληκτικές επισημάνσεις

στα μελλοντικά σχέδια

- τα παιδιά, οι έφηβοι, οι νέες και οι νέοι έχουν ακολουθήσει μια εκπαιδευτική πορεία 17 - 18 ετών. Από την πρώτη στιγμή έως και τα τελευταία φοιτητικά χρόνια ο στόχος παρέμεινε ο ίδιος: **η διάκριση μέσα σε ένα απολύτως ανταγωνιστικό πλαίσιο και σε ένα σχολικό σύστημα που το μόνο που κάνει είναι να σε προετοιμάζει για την επόμενη εκπαιδευτική βαθμίδα.**
- πρόκειται για μια διαδρομή με **τεράστιο ψυχικό, οικονομικό και κοινωνικό κόστος**, μια διαδρομή όπου στον βωμό της επιτυχίας **θυσιάζονται σχεδόν τα πάντα, φθάνοντας στο αποκορύφωμα της εισαγωγής στο πανεπιστήμιο και της αποφοίτησης.**
- τα όνειρα και οι φιλοδοξίες των παιδιών και των οικογενειών τους και η **«φетиχοποίηση» της εκπαιδευτικής και κοινωνικής επιτυχίας των μαθητικών χρόνων, έρχονται να δοκιμαστούν στα φοιτητικά χρόνια, όπου η σταθερή και «καλή» δουλειάς μοιάζει να μην είναι αυτονόητη.**

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

στα μελλοντικά σχέδια

- το «δείγμα» εμφανίζεται να «ξετάζει» με προσοχή τις μελλοντικές επιλογές του σχετικά τις σπουδές και το επάγγελμα.
- δηλώνει **αγχωμένο σχετικά με το επαγγελματικό του μέλλον** και επικεντρώνεται κυρίως στις εκπαιδευτικές επιλογές που θα πρέπει να κάνει αφού φαίνεται να θεωρεί ότι θα επηρεάσουν και το **επαγγελματικό του μέλλον**. Κεντρική παράμετρος είναι η **διαπίστωση ότι οι προπτυχιακές σπουδές δεν επαρκούν**.
- η συνολικότερη διαδικασία εκλαμβάνεται ως **δυναμική** και απαιτεί **συνεχείς αναπροσαρμογές**.

Συμπεράσματα - καταληκτικές επισημάνσεις

- είναι περισσότερο από εμφανές ότι το **πολυπόθητο πτυχίο δεν αρκεί**. Δεν δίνει τη σιγουριά των **παλαιών χρόνων**. Χρειάζονται και παραπάνω προσόντα.
- η **απόκτηση προσόντων** επιβαρύνει τους **προσωπικούς και οικογενειακούς προϋπολογισμούς**. (για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό, και δεύτερο πτυχίο κάποιες φορές)
- αν θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε μία λέξη για να περιγράψουμε αυτό που αισθάνεται πλέον ο φοιτητικός πληθυσμός **είναι η αβεβαιότητα**.

